

Borgfröken : berättelse från Karl X Gustafs polska krig

Åberg, Jon Olof,

59 C Åberg, J.O., *Historiska berättelser*. 1892

[Sv. Saml.]
Roman.
Sv.]

BORGFRÖKEN.

BERÄTTELSE

FRÅN KARL X GUSTAFS POLSKA KRIG

AF

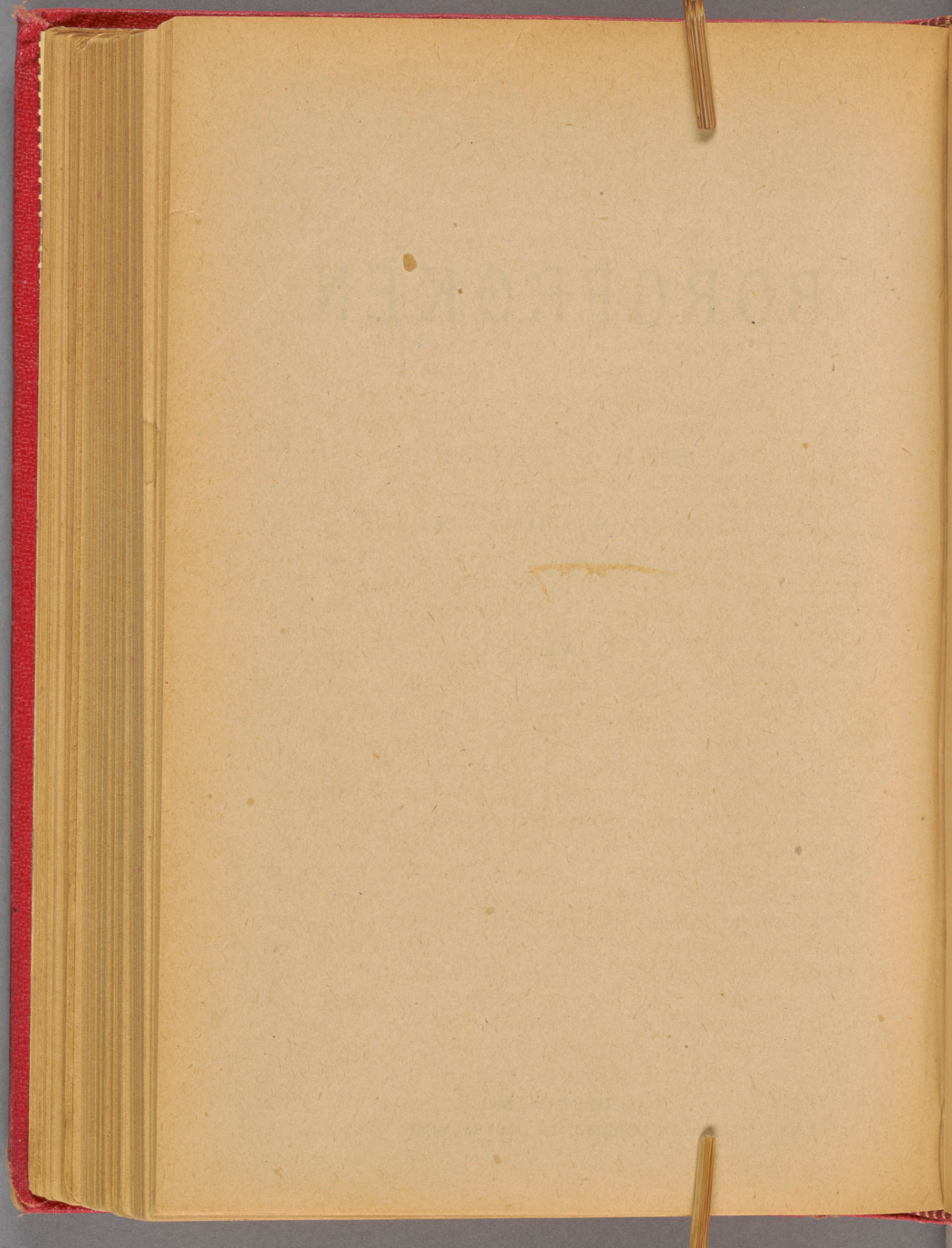
J. O. ÅBERG.

FOSTERLANDSVÄNNENS FÖRLAG.

ÖREBRO 1891.
STEN SÖDERLINGS BOKTRYCKERI.

I.

I nordöstra delen af det polska woiwodatet Masowien, samt invid landsvägen till Polens hufvudstad Varsjav och den vid floden Bug liggande staden Drokiczyn, är den ganska stora kyrkbyn Stanislawow belägen. Strax öster om densamma sträcker sig en milslång och milsbred träskartad skog, vid hvars sydöstra hörn slottet Pustelnik reste sina tinnar. Detta slott hade länge varit bebodt af en af Polens värste bondplågarer, den gamle woiwoden Peter Stanisleffski. Vid tiden för Karl X Gustafs inbrott i Polen hade Peter varit en vän till Johan Kasimir och under denna tid bevisat denne konung många tjänster, men då motgångarne börjat förfölja honom, hade han, likasom de flesta polska adelsmännen, svikit sin tro till sin monark och efter svenskarnes seger hyllat Karl X Gustaf. Men så inträffade, efter slaget vid Varsjav, att polackarne vunno några små framgångar här och där, och den förste, som genast kastade kappan på den andra axeln, det var just Peter Stanisleffski. Därtill uppeggades han i synnerhet af sin biktfader, pater Hieronymus. Denne var en jesuit, som ej skydde några medel för att nå sina afsikter, en inbiten skurk, som under religionens täckmantel hade begått de mest afskyvärda brott.

En hållhake hade han dock på sig, och det var Peter Stanisleffskis tjuguariga dotter, Anna Stanisleffska. Denna unga flicka, som ej kunde gilla faderns beteende, hvad hans sväfvande handlings-

sätt beträffade, hade förut på alla möjliga sätt motarbetat hans närmande till svenskarne, men, när hennes bemödanden ej lyckadës, sade hon en gång rent ut till fadern:

“Du gör dig olycklig. Du förråder ditt fädernesland.“

När pater Hieronymus fick höra detta, svor han att hämnas, och han gjorde det ganska snart därigenom att han kallade en polsk ströftrupp till slottet Pustelnik, som var omringadt af svenskar. Den polska truppen lyckades också att befria slottet och fördrifva svenskarne samt bemäktiga sig den svenske befälhafvaren, Johan Stålhjelm. Med hvilket jubel polackerna under befäl af Iwan Koneffski intogade i slottet, låter ej beskrifva sig. Den fångne svensken bokstafligen släpades fram på slottets borggård och började underkastas misshandling, då i samma ögonblick Anna Stanisleffska kom nedspringande från den höga trappan, och just som Iwan Koneffski skulle släpa sin halfdöde fånge i smutsen, vände sig mot Iwan med dessa ljungande ord:

“Føge usling!“

Ivan Koneffski ryckte till, då han hörde dessa ord, och då han mötte den behjärtade kvinnans blick, tog han ett par steg tillbaka.

Följden af den unga kvinnans uppträdande blef att den svenske fången förskonades från vidare misshandling, åtminstone för ögonblicket, men på befallning af Peter Stanisleffski och pater Hieronymus blef han nedförd till det djupaste underjordiska fängelset, som fanns i slottet Pustelnik.

Det finnes blott en så liten sak, som en blick, som kan inverka på ett par människors framtida öden, och denna blick utbyttes mellan Anna Stanisleffska och Johan Stålhjelm just i samma ögonblick, som den först nämnda uppträdde till den sist nämndes försvar. På den ena sidan tydde blicken på det djupaste medlidande, på den andra på den djupaste smärta.

Lurande som en räf såg pater Hieronymus detta, och han gjorde äfven Ivan Koneffski uppmärksam därpå. Denne sistnämde svor då inom sig själf, att han skulle blodigt hämnas, så snart första tillfälle därtill kunde gifvas honom. Ivan var nämligen förälskad i Anna, men hade ungefär en månad före ofvan beskrifna händelser blifvit på ett lugnt, men värdigt sätt afvisad af henne.

Och äfven pater Hieronymus gick en dyr ed på, att han, så fort tillfälle gäfves honom, skulle biträda Ivan Koneffski i hans hämnd.

II.

Den tid, som här skildras, var för Polen en af de olyckligaste i dess historia. Icke nog med att svenskarne från sin sida och ryssarne från en annan härjade det olyckliga landet, det sönderslets äfven af den olyckligaste af alla fejder, nämligen den inre tvedräkten. Massan af folket var fosterländskt sinnad och gjorde allt, hvad den kunde, för att rädda sitt land från inkräktarne, men de, som makten hade, de rike adelsmännen, de vacklade hit och dit och många sorgliga exempel funnos, då en familjs medlemmar stodo så bittert i harnesk mot hvarandra, att det till och med utkämpades strider på lif och död.

Ett sådant exempel hafva vi i Peter Stanisleffski och hans dotter. Visserligen fördes här striden icke med värdsliga och blanka vapen, men det var i stället de skarpa meningsutbytena, som här skiftades, och det gick därför icke mindre hetsigt till. Anna var en kvinna, som förstod att föra sin andas vapen på ett sätt, som mer än en gång afväpnade till och med den talföre pater Hieronymus.

Denne illistige munk hade mer än en gång varit i delo med rättvisan, och det var endast sina

jesuitiska spetsfundigheter, som han hade att tacka för att han undgått repet. Öfverallt i trakten var han afskydd och hatad, och skulle allt det blod, som klibbade vid denne uslings händer, kommit öfver honom, skulle han själf blifvit fördränkt i detsamma. Pater Hieronymus visste också hur hatad han var och därför bar han ständigt hos sig, äfven då han sof, dolken och giftflaskan.

På ett af de minst sumpiga ställena i den vidsträckta, träskartade skogen hade några och tjugu beväpnade bönder, samt ungefär hälften så många polska knektar, lämningar af de kringströfvande röfvarband, som blifvit sprängda af svenskarne, slagit sig ned. Öfverväldigade af trötthet hade de flesta sjunkit i sömn. De, som höllo sig vakna, anlidade flitigt de medförda vinkrusen, allt under det de ohölydjt skröto öfver de våldsbragder, som de begått ej allenast mot de svenskar, som fallit i deras händer, utan äfven mot de landsmän, som på allra minsta sätt kunde misstänkas för att hafva någon vänskaplig beröring med P. lens fiender.

Bandets anförare hette Paul Slawinsky och var ursprungligen en öfverlöpare från Johan Sapiehas härafdelning. Straffad två gånger för brott mot krigslagarne, hade han den tredje gången blifvit dömd att hängas, men lyckades att ett par timmar före domens verkställande rädsla sig medelst flykten. Från den stunden svor han alla, landsmän och fiender utan urskiljning, den grymmaste hämnd, och han hade vid tiden för denna skildring redan i ett par månader hållit sitt ohyggliga löfte.

“Jag vill nu hälsa på Anna Stanisleffska“, mumlade han för sig själf, där han med händerna korsade öfver bröstet vandrade af och an mellan de högstammiga träden. “Ack“, fortfor han, under det hans nattsvarta ögon sköto olycksbådande blickar, “jag vill nu se om den stolta sköna ännu en gång har mod att afvisa mig så föraktligt som förra gången. Väl är jag henne underlägsen i börd och

rikedom, men“, och här skrattade han vildt, „i krig betyder sådant föga. Rikedom kan jag få när jag vill, och hvad bördén vidkommer“, skrattade han och skakade kroksabeln, „så kan också den vinnas just med den här! Jag har — —.“

Paul Slawinsky hann ej uttala meningen, ty just som han skulle sluta den, uppträdde en annan person på platsen.

„Ah, vördige fader“, utbrast Paul i stället och ett vidrigt leende spelade kring hans läppar, „hvad förskaffar mig äran af edert besök?“

Den nykomne slog genast kapuschongen från ansiktet och vi igenkänna då pater Hieronymi lömska och om sinnlighet vittnande drag. Sedan munken en stund låtit sina blickar hvila på banditchefens allt annat än vackra drag, sade han:

„Om du vill göra vårt fädernesland en tjänst och därjämte förtjäna himmelens nåd, så följ mig.“

„Hvarthän?“ sporde Paul Slawinsky hastigt.

„Till slottet Pustelnik.“

Banditchefen betänkte sig en kort stund. Därpå sade han:

„Ni vet, fromme fader, att Peter Stanisleffski har ett horn i sidan till mig, och att inte heller jag riktigt kan tåla honom. Men“, fortfor han och antog en så sorglös min som möjligt, „jag skall väl lyda er, bara ni ej lockar mig i en snara och — —.“

„Frukta ingenting“, afbröt pater Hieronymus med en viss hetta. „Du känner ju till Ivan Koneffski?“

„Öfversten?“

„Ja, just han.“

„Ah, honom känner jag väl. Han är ju kär i Peter Stanisleffskis dotter?“

„Just så.“

„Men“, fortfor Paul Slawinsky, under det en liten grad af ett hånleende krusade hans läppar, „det påstås att han för ej så länge sedan fått ett nekande svar, då han friade till henne?“

“Folket pratar för det mesta bredvid munnen“, svarade pater Hieronymus afböjande. “Ivan Koneffski är kvar i slottet ännu. Han har visserligen till sitt förfogande något mer än femtio man och det tyckes vara tillräckligt, men som vi fått kunskap om, att en svensk partigångare vid namn von Ascheberg har börjat att genomströfva nejden, så tyckte vi att — —.“

“Von Ascheberg“, afbröt Paul Slawinsky och tog ett par steg tillbaka. “Honom känner jag nog. Den karlen är minsann inte god att ta’s med.“

“Har du varit i nappatag med honom?“

“Ja, mer än en gång.“

“Nå“, fortfor pater Hieronymus, då Paul Slawinsky tycktes betänka sig, “hvad beslut fattar du?“

“Jag följer med“, inföll friskarans anförare raskt. “Om en halftimme är jag färdig.“

Och efter den utsatta tiden var också den strids- och plundringslystna friskaran i full marsch mot slottet Pustelnik.

III.

Mer än en gång hade Peter Stanisleffski själf funnit att han gjorde orätt mot sin dotter genom att låta sig ryckas mellan de båda partierna, men han var af en sådan svag karakter, att det var honom omöjligt att uteslutande bestämma sig för på hvilkens sida han skulle ställa sig. Visserligen var det en sanning, att svenskarne för tillfället voro herrar, åtminstone i trakterna närmast omkring hufvudstaden, men hur länge detta herravälde skulle fortfara, det stode ej i mänsklig makt att beräkna. En omhvälfning kunde ske när som helst. Peter Stanisleffski beslöt sig dock för att vänta ännu en tid, till dess han finge se hur tiden skulle gestalta

sig. Till dess ville han förblifva neutral. Ivan Koneffski och pater Hieronymus skulle själfva få taga angelägenheterna om hand.

Han beslöt sig dock, efter långt betänkande, för att skydda den fångne svenske officeren så godt han kunde.

“Det är ändock synd om honom“, mumlade Anna Stanisleffska, då hon tänkte på Johan Stålhjems öde. Han är ännu så ung, och — —.“

Och hur länge hon tänkte på den olycklige svensken, desto mera fundersam blef hon till en början, och då eftertanken nått sin höjdpunkt förskräcktes hon rent af för sig själf, ty hon fann att hon älskade honom. Den strid, som hon under mera än en veckas tid nu utkämpade med sig själf, var en verklig jättestrid mellan plikten mot hennes fädernesland och kärleken till dess fiende. Men, äfven med henne gick det såsom det oftast plägar gå: kärleken segrade.

Det var en afton, som pater Hieronymus steg ned till den svenske officerens fängelse. Af en händelse kom Anna Stanisleffska att bevittna denna hans färd. Ögonblickets ingifvelse gjorde att hon, tyst som en katt, följde honom utför de branta och mörka trapporna, men vågade ej gå ända fram. Lyckan gynnade henne dock så till vida, att munkens lämnade fängelsedörren till hälften öppen, så att den unga flickan ganska tydligt kunde höra, hvad som talades nere i det mörka hvalfvat.

“Kättare“, skrek pater Hieronymus, då han väl fått upp dörren, “sofver du, eller är du vaken?“

Intet ljud besvarade munkens fråga, och detta gaf honom anledning att fortsätta:

“Är du död, eländige kättare?“

Pater Hieronymus hann knappt uttala sista ordet, när en knytnäfve kastade honom till marken. Det var Johan Stålhjelm, som på detta sätt hämnades den skymf, han varit tvungen att uthärda. Med ett par språng var den unge mannen utanför

sitt fängelse, och innan den unga borgfröken hann riktigt sansa sig, stod han framför henne.

“Förr döden, än en sådan skymf till“, ropade han, under det ådrorna i hans panna svällde. “En svensk låter ej på sådant sätt skymfa sig!”

“För Guds skull, var bara lugn“, bad i det samma den unga flickan och trädde behjärtad fram.

Johan Stålhjelm betraktade, på det högsta öfverraskad, den unga flickan. Under den jämförelsevis långa tid, som han varit fängslad, hade han visserligen mer än en gång påmint sig den, som räddat honom från att dragas i smutsen, men han kunde dock aldrig föreställa sig, att han ännu en gång till skulle få återse henne. Han visste ej ens hvem hon var, och därför sporde han:

“Hvem är ni, som på detta sätt tager mitt parti? Att ni är en polska, det tager jag för gifvet, men i sådant fall beskyddar ni ju en fiende till — —.“

“Tyst! Jag hör smygande steg i trappan“, afbröt Anna Stanisleffska och lade ett finger på läpparne. “Det är antagligen Andrea, och om han får se oss tillsammans, äro vi olyckliga.“

Den smygande personen var också Andrea. Han hade sett Anna Stanisleffska gå nedåt den smala trappan och han anade orsaken till hennes besök. Andrea var en gammal trotjänare hos Peter Stanisleffski och hatade allt hvad svenskt var och hette.

Tysta hade Johan Stålhjelm och den unga borgfröken dragit sig in i en nisch, när de tassande stegen närmade sig och försvunno utför trappan.

“Låt oss nu gå, innan han kommer tillbaka“, hviskade den unga flickan och drog svensken med sig just i samma ögonblick som en högljudd ed hördes nedifrån trappan. Eden sprang öfver Andreas läppar, då han i halfmörkret snafvade öfver munkens kropp.

En half timma därefter inträdde pater Hieronymus till Peter Stanisleffski. Munkens ansikte var

askgrått och hans tunna läppar skälfdes af raseri, då han yttrade:

“Jag fordrar en gruflig hämnd på den fångne svensken.”

“Hvad har nu händt?” sporde Peter Stanisleffski och såg förvånad upp från den bok i hvilken han läste. “Svensken ligger ju väl förvarad i sin håla?”

Till svar omtalade pater Hieronymus hvad som händt honom, och då han slutade, fordrade han med de katolske andliges vanliga framfusighet, att slottet nog skulle genomsökas i hvarenda vrå. Så skedde äfven, men ej det minsta spår efter den svenske officeren kunde påträffas.

Det var ej heller någon, som visste om, att det just var Anna Stanisleffska, som ombestyrde, att Johan Stålhjelm fått sig ett gömställe, där ingen som ej kände till detsamma, kunde hitta honom.

IV.

Oroligt gick Peter Stanisleffski fram och åter i sitt rum. Då och då knäböjde han framför det lilla krucifixet och bad andäktigt. Hans ansikte bar också djupa och tydliga spår efter all den oro, som besjälade honom och detta var ej heller underligt i betraktande af de skiftande händelser, för hvilka han den senaste tiden varit utsatt.

“Den heliga jungfrun beskydde oss”, mumlade han och gjorde upprepade gånger korstecknet. “Det är en svår tid, som vårt folk nu upplefvat, och förtryckarnes armar hafva länge famnat det som i en grof kedja af järn. Ack, om — —.”

Innan Peter Stanisleffski hann uttala sin mening öppnades dörren och pater Hieronymus visade sitt hala och jesuitiska anlete.

“*Pax tibi* (frid vare dig)“, framhviskade pater Hieronymus, under det hans hvassa ögonkast hastigt foro omkring rummet. “Hur långt har du kommit med din dotter?”

Peter Stanisleffski besvarade icke genast munkens ord, men då pater för andra gången och nu med mera eftertryck upprepade dem, svarade han: “Saken står på samma punkt. Hon är obehaglig.”

“Och hon vill ej uppgifva hvar svensken dölgjer sig?”

“Nej.”

Vid detta svar studsade pater Hieronymus tillbaka. Han hade visserligen väntat sig det, men den ton, med hvilken det afgafs, frapperade honom icke desto mindre. Efter några minuters funderande sade han:

“Då måste vi taga i med hårdhandskarne.”

“Hvad menen I fromme fader?” sporde Peter Stanisleffski förundrad.

“Hör på, min son! Vår säkerhet fordrar att vi få den där svensken i våra händer. Din dotter vet utan tvifvel hvar han nu befinner sig, men ända hittills har hon på det egensinnigaste vägrat att yppa detta. Fordrar ej detta straff? Och“, fortfor han, under det hans ögon gnistrade af ilska, “när allt kommer omkring, så är han kanske — —.”

Pater Hieronymus kunde ej uttala sin mening, ty blotta tanken på att hans aning kunde vara sann, kom honom att rygga tillbaka och orden att stocka sig i halsen. Under det han för sig själf muvlade en hel ramsa af ord, som Peter Stanisleffski ej kunde uppfatta, gick han ifrigt fram och tillbaka i rummet. Plötsligt stannade han framför borgherren, betraktade honom med sina skarpaste blickar och nästan hväste fram:

“Det enda, som hjälper på henne, är tortyr.”

Om en orm med sin giftiga gadd i dessa ögonblick stungit Peter Stanisleffski, hade han ej kunnat

blifva mera förskräckt, än då han hörde dessa munkens ord. En askgrå färg bredde sig öfver hans anlete, kroppen darrade af de mest våldsamma sinnesrörelser och med bruten stämma frampustade han:

“Min — — dotter — — undergå — — tortyr! Aldrig!”

Det var med en iskall, stenhård röst, som pater Hieronymus svarade:

“Detta är enda sättet att framtinga sanningen och kanske få veta, om hon är — — rent ut sagdt — — en kätterska.”

Den tystnad, som efter dessa ord uppstod, var mera betydelsefull, än långa meningar. Fadershjärtat stred här en väldig kamp mot sin plikt såsom polack. Slutligen sade Peter Stanisleffski:

“Vi skola vänta några dagar; det är min vilja.”

Dessa hans ord uttalades med ett sådant eftertryck, att pater Hieronymus fann för godt att tiga, ty ännu var det Peter Stanisleffski, som förde befälet i Pustelnik. Den hämndlyste munken föresatte sig likväl att vid första lägliga tillfälle genomdrifva sin vilja.

Samtidigt med att Peter Stanisleffski och hans biktfader hade ofvan relaterade samtal, inträdde Anna Stanisleffska i det låga och trånga rum, som låg högt uppe i det stora midteltornet och dit Andrea på den unga flickans uppmaning fört Johan Stålhjelm. Den unge fänriken hade tagit plats på en usel halmbädd, det enda rörliga föremål, som fanns i rummet och hans tankar, hvilka naturligtvis ej voro de gladaste, hade fört honom till hembygden, där hans gamla föräldrar ännu lefde och under daglig oro tänkte på den älskade sonen, deras enda barn och arftagaren till den lilla familjegården. Han genomgick också i tankarne de lyckliga barndomsdagar, han där framlefvat och, ej att undra på, önskande sig dem lifligt tillbaka.

Men den krigiska anda, som genomströmmade den svenska nationen och skiljde många familje-

medlemmar från hvarandra, mången gång för alltid, hade äfven fört honom från det lugna hemmet ut i krigsbullrets faror. Johan Stålhjelm hade redan i vaggan, såsom bruket var den tiden, så snart det gällde de adliga ätterna, blifvit utnämnd till fänrik och måste för den skull medfölja sitt regemente när det drog ut i striden med den nye konungen, Karl X Gustaf. Och redan hade han under den jämförelsevis korta tid, han varit i Polen, upplefvat många halsbrytande äfventyr. Alltid hade han dock utmärkt sig på ett sådant sätt, att Rutger von Ascheberg, den skicklige partigångaren, i själfva konungens närvaro berömt hans tapperhet och lofvat honom befördran, så snart någon sådan blef att göra.

Det var därför harmfult, tyckte han, att hans så vackert började krigarebana kanske snart skulle blifva afbruten, ty han måste för sig själf erkänna att han ej hade mycket hopp om befrielse kvar.

En solglimt i detta mörker var dock Anna Stanisleffskas uppträdande. Hvad menade den unga flickan därmed? Skulle det kanske vara en snara, eller ett försök att göra honom till öfverlöpare?

“En ståtlig och vacker kvinna är likväl denna polska“, tänkte den unge fänriken för sig själf, “och jag skulle ingenting hafva emot att — —.“

Innan Johan Stålhjelm hann fullborda sin mening, gick den låga dörren upp och Anna Stanisleffska trädde in.

De båda unge betraktade hvarandra några ögonblick. Slutligen stammade fänriken:

“Hvad vill det säga, att — —.“

“Ingen hör oss här“, afbröt Anna Stanisleffska och reste stolt sitt hufvud. “Efter många och svåra strider har jag rent ut sagt, öfvergifvit den katolska läran och — —.“

Den unga polskan förmådde ej fortsätta längre. Hon slog båda händerna för ansiktet och hennes kropp skakade som af en frossa.

Johan Stålhjelm hade sprungit upp. Hans

händer knöto sig våldsamt och han utropade med kraftig stämma:

“Nämn mig blott ett sätt att komma härifrån och det skall ej dröja länge, förrän ni är befriad ur detta papistiska ormbo!”

“Men, min fader“, snyftade Anna Stanisleffska.

“Honom skall intet ondt vederfaras, det svär jag så sant jag är en svensk krigare.“

I en lugnare sinnesstämning fortsattes därefter samtalet en ganska lång stund. Då midnattens djupaste skuggor svepte sig omkring Pustelniks gamla murar och torn, syntes en manlig person med de mest varsamma steg smyga sig fram längs den södra muren, som var något lägre än de andra och som dessutom genom sin form erbjöd ett ganska godt tillfälle att komma öfver den. Hunnen upp till högsta punkten af muren lade sig densamme hastigt ned på det korta gräset, men hade knappt hunnit göra denna rörelse, när han strax bredvid sig hörde ett par ljud, liknande en orms hväsande läte. Hastigt reste han sig åter och samtidigt med honom äfven två andra personer. Den ene sade:

“Skynda! Vägen är fri.“

“Och kom snart tillbaka“, hviskade en annan stämma, en fruntimmersröst, i flyktingens öron, “jag väntar dig med otålighet“.

Snart var den svenske fänriken Johan Stålhjelm försvunnen och befriad ur fångenskapen. På skilda vägar smögo sig därefter hans befriare, Anna Stanisleffska, och Andrea, hvar och en åt sitt håll. Innan den unga flickan inträdde genom den smala gång, som på slottets baksida ledde upp till den våning, där hennes rum voro belägna, stannade hon och lyssnade med spänd uppmärksamhet. Och då intet ljud gaf tillkänna, att posterna på den närbelägna vällen märkt flykten, trädde hon in i gången, under det hon tänkte för sig själf:

“Himlen vare lofvad, att allt gick bra. Min räddning är kanske inte så långt aflägsen.“

Några sekunder efter det Anna Stanisleffska försvunnit i den lilla gången, reste sig bakom ett utsprång i muren en mörk skepnad.

“Ha, ha“, hviskade han för sig själf och styrde kosan åt ett annat håll. “Hon har hjälpt någon på flykten och denne har ej kunnat vara någon annan, än den svenske fänriken. Att jag skulle komma för sent! Dock, hon är i alla händelser fast. Nu skall hon ej komma undan!“

Spionen var pater Hieronymus.

V.

Den hämndlystne och elake munken hade fått en god medhjälpare i öfversten Ivan Koneffski. Denne var nämligen, såsom ofvan blifvit sagt, ursinnig på Anna Stanisleffska därför att hon ej ville bli hans maka, och han mottog för den skull utan betänkande pater Hieronymi förslag att göra allt för att förödmjuka den stolta och i deras tycke så egensinniga flickan. De trodde att detta skulle gå så lätt för sig. Allt sedan den natten, då fänrik Stålhjelm så lyckligt hjälptes på flykten, arbetades ständigt på att lå den unga flickan i fällan. Att gå öppet till våga ansågs dock icke rådligt, enär fulla bevis ännu saknades. Pater Hieronymus och Ivan Koneffski uttänkte då en fiffig, ehuru icke så hederlig plan. Men, hvad betydde heder och ära för desse jesuiter, endast de kunde nå sin afsikt.

Småningom började det i slottet Pustelnik glunkas om att där fanns en förrädare, som hade för afsikt att öfverlämna borgen åt den första svenska ströfkår, som nalkades. Detta rykte mottogs af de polske knektarne först med en lätt förklarlig misstro, men då ryktet ej allenast höll i sig, utan älfven förkunnade, att förrädaren, hvem det nu kunde vara,

hade öfvergått till den lutherska religionen för att så mycket lättare kunna bemantla sitt afskyvärda brott, då tilltog missnöjet dag efter dag. Och så kom slutligen den stund, då Anna Stanisleffska öppet beskylldes, ej blott för att vara den skyldiga, utan äfven för att hafva hjälpt den fångne svensken på flykten. Knektarne utslungade oförtäckt hvad de tänkte, och en gång gick deras raseri till och med så långt, att den unga borgfröken vid ett tillfälle med knapp nöd undgick svåra handgripligheter. Det var endast faderns mellankomst, som kunde rädda henne.

Till en början nära nog fasade Anna Stanisleffska för följderna, men vid närmare eftertänkande beslöt hon att visa sig ståndaktig.

Då hon därför en dag blef inställd inför fadern, öfverste Koneffski och pater Hieronymus, samt tillfrågades, huruvida ryktena voro sanna, eller ej, svarade hon oförbehållsamt och utan att det ringaste darra på rösten:

“Ja, de äro sanna“.

Bestörtning öfver detta svar gjorde att Peter Stanisleffski nära nog fått ett slaganfall. Till hälften medvetlös fördes han bort.

Äfven på Ivan Koneffski och pater Hieronymus, som väntat att den unga flickan till en början skulle neka, gjorde hennes frimodiga uppträdande ett intryck, som i förstone var ej så litet pinsamt. Munken återfick likväl först sin fattning, och då Anna ville följa fadern, för att vaka öfver honom, sade han, under det ett hånleende spelade kring hans läppar:

“I kraft af min befattning och min ställning till den heliga stolen, befaller jag att förräderskan Anna Stanisleffska, som äfven efter eget erkännande blifvit förvunnen till kätteri, genast skall tagas i förvar och strängt bevakas.“

Och hur mycket den unga flickan än protesterade däremot, blef hon af ett par knektar genast nedförd till det fängelse, som pater Hieronymus anvisade.

Knappt hade fänrik Stålhjelm känt sig trygg utanför Pustelniks murar, då han ändrade kosan och ställde den mot norr, i hvilket väderstreck han hoppades fortast anträffa några svenska ströfpartier. Hela natten fortsatte han sin flykt och såg mer än en gång misstänkta skaror, dem han sorgfälligt visste att undvika.

Han vågade sig likväl icke ut på slättlandet, utan han höll sig fortfarande i östra brynet af den stora skog, i hvilken Pustelnik var beläget och som sträckte sig ett godt stycke norr om den förut nämnda byn Stanislowow. Den häftiga marschen gjorde honom snart i det närmaste uttrötad, och som han ej kunde veta, när han skulle träffa några vänner, så beslöt han sig för att taga en kort hvila för att med stärkta krafter kunna fortsätta sin flykt. Sedan han därför ännu en gång undersökt den dubbelpistol, som Anna Stanisleffska stuckit i hans hand och som var skarpladdad, kröp han in i ett tätt snår, där han inom några minuter insomnade.

Denna sömn kunde hafva varat omkring ett par timmar, en aldeles lagom tid att hämta krafter på, åtminstone för den unge och vid strapatser vane svensken, när den plötsligt afbröts af ett buller och prasslande. Yrvaken for Johan Stålhjelm upp och gnuggade sig i ögonen. Att det var en trupp, som var i antågande, det hörde han tydligt. Men, bestod den af vänner eller fiender? Det var denna fråga, som han ännu ej fått löst. Han var just i färd med att närmare undersöka detta förhållande, då han, till sin lycka, hörde en grof stämma ej långt ifrån sig yttra:

“Den där svensken, som öfversten tagit till fånga, och som nu förvaras på slottet, den göra vi processen kort med, så fort vi hinna dit.”

“Det där var åt mig, det“, tänkte fänriken, under det han vägde pistolen i ena handen, “men förr skjuter jag mig en kula för pannan“.

En annan stämman fortfor:

“Då vill jag vara med. Jag hatar dessa kättare allt sedan de tände på min gård i Makaw och jagade min hustru och mina två barn ut i mörka natten.“

“Lugna dig några timmar“, fortfor den förstnämnda rösten. “Om några timmar får du din önskan uppfylld. Det är heller icke rådligt för oss att längre dröja här, ty jag har sport att den där von Ascheberg är i trakten. Honom skulle jag bra gärna vilja se stekt vid sakta eld.“

“Om vi bara hade Stefan Czarniecki här, så skulle nog detta låta sig göra.“

“Czarniecki, ja. Du sade ett ord. Men, han är väl i södra Polen vid det här laget?“

“Det tror jag inte. Jag hörde för ett par dagar sedan, att han skulle vändt hitåt och drifvit undan några svenska ströfpartier.“

Efter en kort paus fortsattes samtalet sålunda:

“Du, Paul Slavinsky, som vet så mycket, kan väl säga mig, om det är den svenske konungens mening att göra sig till konung också i Polen.“

Den tilltalade funderade en stund. Därpå sade han:

“Ja, det har jag hört och att äfven de förnäme inte skulle hafva någonting emot att utbyta honom mot Johan Kasimir. Men, hvad den stora massan af folket beträffar, så tror jag inte att den skulle hafva stor lust att lyda under en utländsk konung, som — —!“

“Ja, som till på köpet inte har samma trosbekännelse, som vi“, afbröt den andra stämman. “Må han försöka att inkräkta tronen, jag kan svära på att han skall finna starkt motstånd.“

De samtalande aflägsnade sig härefter, och fänriken trodde att all fara nu skulle vara överstånden, men han bedrog sig storligen i dessa tankar.

Rundt omkring snåret lägrade sig nämligen den ganska ansenliga styrka, som Slavinsky anförde, och som under vägen ökats ej så litet. Fänrik Stålhjelm vågade knappt andas. Om det föll polackarne in att undersöka snåret, så var han oåterkalleligen förlorad.

I denna nästan förtviflade belägenhet, hvar- under han ej heller vågade röra sig, utan måste ligga i en högst obekväm ställning, hörde han plötsligt befallning till uppbrott. Styrkan hade då rastat vid snåret ungefär en timme.

Fänrik Stålhjelm var nära att uppgifva ett glädjerop. Han var verkligen räddad, och när han förlorat ljudet af de sist aftågande, kröp han skyndsamt ut ur norra ändan af snåret och fortsatte med stärkta krafter sin flykt norr ut.

“Ack, om jag snart träffade Ascheberg“, utbrast han. “Vid Pustelnik kommer det snart att inträffa händelser, som hon, min räddarinna, kanske får ondt utaf. Om jag snart kunde bringa henne hjälp!“

Den lilla Sriknafoden, som kommer norr ifrån och skickar en gren genom byn Stanislawow, samt en annan rakt öster ut, är af obetydlig storlek och flyter ganska lugnt fram nästan uteslutande genom ett slättland. Vid den östra grenen och ungefär en fjärdedels mil norr om den stora skogen, i hvilken Pustelnik är beläget, ligger den af blott ett par gårdar bestående byn Sachawoda.

Tidigt en morgon hade gamle Josef Prezsky, som ägde det största huset i byn, gått ned till floden i afsikt att vattna sina båda hästar.

“Märkvärdigt“, brummade han för sig själf och såg sig forskande omkring, “i går afton syntes här icke några spår efter hästar, men nu ser jag sådana efter en hel trupp. Är det vänner eller fiender, och hvart hafva de styrt kosan?“

Josef Prezsky hann nätt och jämt uttala det sista ordet i meningen, då en ryttare plötsligt sprängde fram. Polacken såg genast att ryttaren var svensk och han drog blixtnabbt den långa knifven ur bältet. Men innan ryttaren hann upptäcka denna rörelse, satte han åter knifven på sin plats, under det han mumlade:

“Det kan hända är flere i sällskap och då — —.“

Innan den gamle bonden hann uttala meningen, skrek ryttaren på blandad svenska och polska:

“Visa oss genast vägen till byn Stanislawow, eller är du såld!“

Josef Prezsky betänkte sig några minuter och svarade därpå i det han pekade mot öster alldeles i motsatt riktning mot hvad den efterfrågade byn var belägen:

“Där“.

I samma ögonblick såg Josef Prezsky en ansenlig ryttartrupp närma sig och snart var han omringad. Truppens befälhafvare hade just befallt den gamle bonden att sitta upp och visa vägen och Josef Prezsky hade då råkat i ej så litet bryderi, när han oförhappandes räddades därur genom en annan persons ankomst. När truppens anförare, som icke var någon annan än Rutger von Ascheberg, fick syn på den nykomne, red han honom till mötes och utbrast:

“Jaså, det är ni, fänrik Stålhjelm. Jag har just tagit denna väg för att uppsöka er. Hur är det med er? Ni ser så blek ut.“

“Följ mig genast till Pustelnik, så skall jag under vägen förtälja eder mitt äfventyr.“

“Hvarför just till Pustelnik?“

“Detta skall ni också få veta under vägen, men skynda eder, ty det hastar.“

Som von Ascheberg icke hade något skäl att nu kvarhålla Josef Prezsky, blef denne lössläppt. Men en lång stund efter det den svenska truppen försvunnit stod den gamle bonden kyar nere vid

ån och tackade ödmjukt den heliga jungfrun, som på ett så underbart sätt räddat honom. Ty hade han nödgats följa med svenskarne, skulle snart hans knep blifvit upptäckt och han själf kommit i en ganska farlig belägenhet.

6.

Öfverste Koneffski var just icke mycket belåten med att få Paul Slavinskis oordnade och vilda skaror inom Pustelniks murar, men på munkens uppmaning kväfde han detta sitt missnöje för tillfället, men beslöt dock att hafva ett vaksamt öga på banditerna, ty så kunde man med fullt skäl kalla Slavinskis folk.

Den omständigheten, att han hvilken dag som helst skulle kunna vänta en stormning, antingen af den krigsmygande von Ascheberg, eller af andra svenska ströfkärer, gjorde också, att han fann det mera förenligt med sin trygghet, att låta förstärkningen stanna kvar. Någon nytta skulle den kanske kunna göra.

Redan från den stund Anna Stanisleffska blef fördd som fånge tänkte Ivan Koneffski på att befria henne, ty han tyckte nu, när det gällde lif eller död för den unga flickan, att det var synd om henne. Då pater Hieronymus därför en dag gått ut på ett litet ströftåg med Paul Slavinsky, skyndade han till den unga flickans fängelse.

“Tag mitt lif först som sist“, ropade hon emot honom, “ty du skall veta, Ivan Koneffsky att jag hatar dig!“

“Och kanske älskar en annan?“

“Rätt gissadt.“

“Hvem är det?“ sporde öfversten under det ådrorna i hans panna svällde upp till ovanlig höjd och händerna knöto sig omkring kroksabelns fäste.

“Vill du nödvändigt veta det?”

“Ja.”

“Näväl, Ivan Koneffski“, svarade den unga flickan under det hennes vackra ögon glänste af hänförelse, “det är just den fånge, som jag hjälpt på flykten!”

“Den svenske fänriken?”

“Ja.”

Öfversten slog båda händerna för pannan och kunde ej på en god stund säga något. Slutligen återfick han talförmågan och sporde:

“Älskar han dig tillbaka?”

“Det vet jag inte“, svarade Anna Stanisleffska med knappt hörbar stämman och böjde hufvudet ned mot bröstet, som i detsamma höjdes af en tung suck. “Men“, fortfor hon med något högre stämman, “jag tror det“.

Ivan Koneffski betraktade den stackars flickan med sorgsna blickar. Slutligen sade han med en röst, som han försökte göra så vek som möjligt:

“Anna!“ Hvarför ej taga det säkra för det osäkra? Du vet att jag älskar dig, och att — —“.

“Aldrig kommer jag att tillhöra dig“, afbröt den unga borgfröken och reste sig spänstigt upp. “Och dessutom“, fortfor hon, i det ett besynnerligt småleende krusade hennes läppar, “vill du väl ej till maka hafva en kätterska, ty du skall veta, att jag af själ och hjärta är tillgifven Luthers religion“.

Ivan Koneffski betraktade den unga flickan med blickar, som hade starkt tycke af en tigers, då han lurar på sitt rof och han sadé därpå:

“Må då ditt öde beseglas. Jag har gjort hvad jag kunnat.“

Med dessa ord aflägsnade han sig med hastiga steg, dock först sedan han väl tillslutit dörren efter sig.

När han försvunnit, sjönk den unga flickan ned på knä och bad en innerlig bön. Då hon efter

en lång stund reste sig upp, kände hon sig förunderligt stärkt och hon hviskade för sig själf:

“Måtte Herren skydda mig i den svåra kampen, ty jag känner på mig att den blir svår. Herre, jag behöfver all den hjälp, som du kan skänka mig.“

Och det var som om Herren verkligen skulle bönhört henne, ty hela natten kvarhölls hon i den stärkande sömnens armar. En stund efter det hon vaknat och nått och jämt hunnit göra sig i ordning med de små hjälpmedel, som funnos till hands, öppnades dörren och en hätsk stämma utbrast:

“Kom nu för att stå till ansvar för ditt handlingssätt. Innan morgondagens sol uppgår skall ditt öde vara afgjordt.“

Denna stämma tillhörde pater Hieronymus.

Peter Stanisleffskis tillstånd förvärrades allt mer och mer och slutligen gick det så långt, att ett par knektar måste vakta honom sedan han ett par gånger försökt att bära band på sig själf. Den skymfen, att hans dotter, tillhörande en af Polens ädlaste och rikaste ätter, skulle öfvergå till den lutherska läran, sade han sig ej kunna öfverlefva.

Och redan nu jublade den hatfulle pater Hieronymus. För honom var hämnden allt; för att nå den ville han offra allt. Han var så godt som ett vilddjur i människohamn.

Ett par gånger hade han försökt få tala med Peter Stanisleffski, men hvarje gång blifvit så allvarsamt hotad till lifvet, att han skyndsamt måste begifva sig bort för att rädda detsamma. Det var också på hans föranstaltande, som Peter blifvit omgifven af vakt. Munken fruktade nämligen, att han skulle kunna korsa hans hämndplaner genom att ingripa i förhöret, och detta måste förekommas.

Efter hvad som senast förekommit mellan Anna Stanisleffska och Ivan Koneffski, hade äfven

den sistnämnde blifvit vunnin för den lömska och ohyggliga planen.

Men under allt detta hade både pater Hieronymus och Ivan Koneffski förbisett en person, som hittills spelat en ej så liten roll i denna berättelse och som äfven skulle komma att fortsätta densamma, nämligen tjänaren Andrea. Denna var icke så ung till åren, men hade i stället ett ytterst spänstigt lynne och därtill en tillgifvenhet för Anna Stanisleffska, som mer än en gång yttrat sig på mångahanda sätt, senast vid Johan Stålhjelm's flykt.

När Andrea märkte, att han icke kunde vara sin husbonde till någon tjänst, så beslöt han sig för att göra allt för att rädda hans dotter. Genom antydningar hade han fått höra, att det var den svenske fänrikens afsikt att, så snart han påträffat sina landsmän, skynda tillbaka och befria den unga flickan. Han höll för den skull i största hemlighet utkik på den slottet omgifvande trakten och samma dag som Annas öde skulle afgöras, hade han tyckt sig finna att det icke stod rätt till i trakten, det vill säga att något förehades mot slottet.

Till all lycka hade ej någon misstanke fallit på honom, hvarken från munkens eller öfverstens sida och han kunde för den skull obehindradt gå in eller ut, när och hvart han behagade. Häraf visste han också begagna sig och det med den framgång, att han icke långt ifrån slottet påträffat en liten svensk afdelning under Johan Stålhjelm's befäl. Denne kände genast igen Andrea och hade med honom ett ganska långt samtal. När de skildes åt sade tjänaren:

“Lita på mig och gör ingenting förr, än jag kommer tillbaka.“

“Hur är det med min far? Hvarför har jag ej fått träffa honom?” sporde Anna Stanisleffska, då hon blifvit införd i det rum, där pater Hieronymus och Ivan Koneffski skulle hålla förhör med henne.

Hennes båda domare, eller, rättare sagdt böd-lar sågo till en början en smula förläget på hvar-andra, men slutligen sade munken, som var mera kvicktänkt än öfversten:

“När du, min dotter, blifver i den sinnesstäm-ning, att du kan möta din fader, så skall du få träffa honom.”

“I denna sinnesstämning är jag nu. Låt mig träffa honom“, bad den unga flickan med be-veklig röst.

“Nej“, svarade pater Hieronymus hårdhjärtadt.

“Han är ännu så sjuk, att han ej kan mottaga dig.“

“Är han dödligt sjuk?“

“Därpå kan jag ej svara. Jag har dessutom låtit hämta dig hit i en helt annan afsikt. Det är du, som nu skall besvara mina frågor.“

“Fråga då“, mumlade den unga flickan med knappt hörbar stämma.

“Hur har du låtit dig lockas öfver från den enda saliggörande religionen till den kätterska?“

“Jag erkänner ej den katolska religionen som den enda saliggörande. Hittills har mitt sinne varit omtöcknad, men jag har lyckligtvis på den senaste tiden fått erfara alla de villfarelser, som den påf-viska läran predikar och som — —“

“Det är ett verk af den fångne svensken“, mumlade Ivan Koneffski halfhögt. “Mätte hans själ brinna i evinnerlig eld!“

“Ja, det är ett verk af honom“, svarade Anna Stanisleffska och rätade frimodigt upp sin ståtliga figur. “Det är honom, som jag har att tacka för att jag ändtligen kommit till insikt om den rätta vägen till Guds himmel. Och“, fortfor hon med högre stämma, under det hon stadigt såg pater Hieronymus i ansiktet, “edra munkpåhitt äro ej annat än de infamaste lögner, som — — —“.

“Tig!” röt pater Hieronymus och sprang upp under det hans ögon gnistrade af raseri. “Vet du ej, att du talar med en af den heliga stolens tjänare?”

“Jag erkänner numera hvarken påfven eller hans kreatur“, inföll Anna Stanisleffski med kall värdighet.

“Så skall jag tvinga dig därtill!“ skrek munken, utom sig af raseri.

“Fullborda din hotelse! Den ende och sanne Guden håller nog sin skyddande hand öfver mig. Det känner jag här.“

Och vid dessa ord lade hon båda händerna öfver bröstet.

Det syntes tydligt, att den unga flickans energiska och oförskräckta uppträdande i en viss grad utöfvade ett ganska stort inflytande på den fanatiska munken. Tanken på att hans befogenhet att döma kanske ej sträckte sig så långt kom för några minuter på honom, och det såg ut som om han skulle vackla i sitt beslut. Men hans onda anlag och hans lågande fanatism behöll slutligen herraväldet i hans själ. Skulle han låta sig besegras af denna kvinna? Skulle man komma och säga, att han varit nog ljum i sin katolska tro, att han underlåtit att bestraffa kättare? Nej, och tusen gånger nej!

“Anna Stanisleffska“, sade han för den skull med en stämma, så dof som hade den kommit rakt från afgrunden, “du har först och främst erkänt att du öfvergifvit den katolska religionen, i hvilken du är uppfödd, och du vet hvilket straff en kättare har att vänta. Så har du hjälpt en af vårt fäderneslands fiender, som varit i fångenskap hos oss, på flykten och således visat dig vara en förräderska mot vårt fädernesland. Och blott detta sistnämnda är förtjänt af döden. Men ännu“, fortfor han och gaf sin röst ett mindre hotande uttryck, “står räddningens dörr öppen för dig. Hvad du förbrutit genom att biträda vid fångens flykt,

det vilja vi tillgifva dig, blott du återvänder i vår kyrkas sköte. Detta är den enda räddningen för dig. Välj nu!“

Anna Stanisleffskas barm häfde sig våldsamt. Det dröjde några minuter innan hon kunde svara. Slutligen sade hon:

“Ingen skall kunna säga åt mig att jag vacklat i min tro. Bort med edra beläten“, fortfor hon och stötte tillbaka den madonnabild, som Ivan Koneffski räckte emot henne. “Jag afskyr dessa falskheter!“

Både pater Hieronymus och Ivan Koneffski hade sprungit upp. Den förstnämnde skrek under det hans kropp våldsamt darrade:

“Nå, då skall du tvingas att öfvergå. Känner du till pinobänkens kval?“

Anna Stanisleffska svarade ej, men det ryckte konvulsiviskt i hennes ansikte och hon hade svårt för att hålla sig upprätt.

“Och där skall du få ligga ända till dess dina lemmar småningom och under de gräsligaste marter skiljas åt, och ingen droppe vatten skall gifvas dig“, fortfor den ursinnige munken. “Skärseldens kval äro en lisa gent emot sträckbänkens. Se där! Kyss ödmjukt den heliga jungfrun och bed henne om förlåtelse, så faller hon förböner för dig inför — — —.“

“Bort! Bort!“ ropade den unga flickan och stötte så häftigt till madonnabilden, att den föll till golvet och gick i bitar. “Gören med mig hvad I viljen!“

“Nåväl, du har så velat. Du skall få din önskan uppfylld!“

Ett anskri bröt fram öfver den stackars flickans läppar och hon måste krampaktigt hålla sig i en stol för att icke falla. Härunder utstötte hennes skälfvande läppar dessa ord:

“Min far! Rädda mig!“

Samtidigt härmed ilade Andrea, som bakom en dörr åhört alltsammans, ut. Det var då natt. Utan att hindras tog han vägen öfver muren på samma ställe, där Johan Stålhjelm vunnit sin frihet.

Andrea hade ej tid att en enda minut se sig tillbaka. Han sprang som om han varit jagad af fiender.

7.

“Kommer du äntligen nu? Du kan ej tro hur orolig jag känt mig alltsedan mörkret började falla på“, hörde den trogne tjänaren plötsligt en röst bredvid sig.

“Är det ni fänrik?“ sporde han därför.

“Ja.“

“Har ni allt i ordning?“

“Ja. Hela styrkan är färdig. Ledsaga oss du.“

Den aschebergska truppen, som bestod dels af fotfolk, dels af ryttare, hade mer än en gång varit ute för sådana äfventyr och den visste för den skull hur den skulle förhålla sig. Icke det minsta ljud kom öfver manskapets läppar. Andrea hade också tillsagt att den fullständigaste tystnad måste iakttagas, så framt företaget skulle krönas med framgång, ty hälften af slottets besättning var vaken och beredd att upptaga striden när som helst.

Genom stora och små snår, öfver sankatrakter och andra hinder förde Andrea svenskarne fram mot den lilla gång, som vi en gång förut sett Anna Stanisleffska beträda. För att vara så mycket mera osynliga tryckte sig knektarne så nära som möjligt intill muren.

Snart stodo Andrea och fänrik Stålhjelm vid den lilla dörren. När den förstnämnde satte nyckeln i låset, sporde fänriken i hviskande ton:

“Är du säker på att denna gång leder oss till målet?”

“Hundratals gånger har jag gått den“, svarade Andrea. “Följ mig bara i spåren.“

“Måtte vi blott icke komma för sent“, mumlade Johan Stålhjelm för sig själf så lågt, att han trodde, att ingen skulle höra det. Men Andreas skarpa hörsel hade uppfångat meningen och han hviskade tillbaka:

“Om vi blott skynda oss, så komma vi ej för sent. Det behöfves tid för att ställa pinoverktygen i ordning.“

En rysning skakade fänrikens gestalt, när han hörde Andreas svar. Antagligen blef det slut på hans väntan. Dörren gick upp utan det ringaste buller och snart stodo de svenska knektarne i den lilla gången, som var så smal, att icke flere än två man kunde gå i bredd.

Färden genom gången gick ytterst långsamt, men likväl säkert. Hvarje man hade sitt vapen i ordning; färdig att begagna det i hvilken minut som helst.

“För allra sista gången frågar jag dig nu, Anna Stanisleffska, om du frivilligt vill öfvergifva din kätterska religion och återvända till den katolska kyrkans sköte?“ sporde pater Hieronymus, under det han pekade på sträckhänken, vid hvilken stodo två maskerade män, färdige att börja sitt rysliga förehavande. “Annars ser du hvad som utan förbarmande väntar dig där!”

Det såg alldeles ut som om vansinnet lyst ur den unga flickans ögon, då hon svarade:

“Förbannad vare du, skenhelige munk, och förbannadt allt hvad du företager dig! Måtte din lifstid ej blifva lång och måtte — — —.“

Innan Anna Stanisleffska han tala till punkt gaf pater Hieronymus sina tjänsteandar ett tecken. Ögonblickligen fattade de den unga flickan i sina starka armar och tvingade henne ned på sträckbänken. I detta förfärliga ögonblick gaf hon till ett förtviflans hjärtskärande anskri och förlorade sansen.

Detta anskri efterföljdes af ett par så våldsamma slag på dörren, att denna föll i spillror. Framför Johan Stålhjelm instörtade Peter Stanisleffski, som lyckats bryta sig ut, och som kom i lagom tid för att förena sig med dotterns räddare. Han fick genast syn på munken, där denne stod vid ena ändan af sträckbänken, och innan pater Hieronymus fick tid att sätta sig i försvarstillstånd hade Peter Stanisleffski med blixstens hastighet borrarat den knif, han ryckt från en af knektarne, djupt in i hans bröst. Utan att gifva ett enda ljud ifrån sig föll munken till golvet.

Ivan Koneffski försökte ej att göra något motstånd, utan gaf sig på nåd och onåd. Ej så hans män och Paul Slavinsky. Det kom till en nattlig strid inom det gamla slottets murar och denna strid slutade först med Slavinskys fall.

Slottet Pustelnik blef ej mera, åtminstone under detta krig, skådeplatsen för sådana scener, som de här skildrade. Genom lämplig behandling återställdes snart Peter Stanisleffski från sin sjukdom och när freden äntligen slöts, förde kapten Johan Stålhjelm den unga Anna Stanisleffska till altaret såsom sin maka.

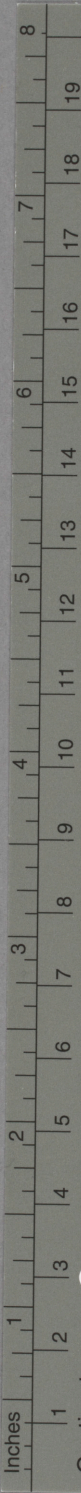
Peter hade nämligen med tiden funnit, att det icke skulle tjäna till någonting att längre motsätta sig de ungas kärlek. Han sade för den skull när kapten Stålhjelm kom med det glädjande budskapet, att freden var afslutad, i det han lade dotterns hand i hans:

“Det gagnar till ingenting att strida emot Guds vilja. Hvad han har bestämdt, det måste ske, stode än aldrig så många makter däremot. Därför uttalar jag öfver eder den Högstes välsignelse. Blifven lyckliga.“

Och denna önskan gick äfven i fullbordan. Gamle Peter Stanisleffski fick snart sluta sina dagar, dock först sedan han fått glädja sig åt åsynen af två lifliga och ostyriga dottersöner. Efter hans död sålde Stålhjelm Pustelnik och flyttade öfver till Sverige. Och ännu på gamla dagar talade ganska ofta han och hans maka för sina barn om den förfärliga scenen i pinorummet och prisade Gud, som äntligen styrt allt till det bästa.

Och äfven i Polen, i trakten kring byn Stanislawow, talade befolkningen länge om detsamma och benämnde då alltid Anna Stanisleffska med namnet *Borgfröken*.

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
------	------	-------	--------	-----	---------	-------	---------	-------

